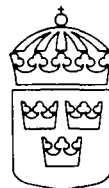

Regeringens proposition

1991/92:165

om godkännande av protokoll nr 10 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Prop. 1991/92:165

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 15 april 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Margaretha af Ugglas

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokoll nr 10 till konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Genom protokollet ändras artikel 32 i konventionen som reglerar omröstningen i ministerkommittén när den tar ställning till om en kränkning av konventionen har skett. Ändringen innebär att ett sådant beslut skall antas av en majoritet av de ledamöter som är berättigade att ta säte i kommittén. För närvarande fordras två tredjedels majoritet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 april 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, af Ugglas, Dinkel-spiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Davidson, Könberg, Odell, Unckel

Föredragande: statsrådet af Ugglas

Proposition om godkännande av protokoll nr 10 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

1 Inledning

Med stöd av riksdagens godkännande (prop. 1951:165, UU 11, rskr. 251) deponerade Sverige den 4 februari 1952 ratifikationsinstrumentet avseende konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. De i konventionen upptagna rättigheterna har sedermera kompletterats genom tilläggsprotokoll av den 20 mars 1952 (prop. 1953:32, UU 1, rskr. 124), protokoll nr 4 av den 16 september 1963 (prop. 1964:87, UU 4, rskr. 137) och protokoll nr 7 av den 22 november 1984 (prop. 1984/85:123, JuU31, rskr. 305). De svenska ratifikationsinstrumenten avseende dessa protokoll deponerades den 22 juni 1953, den 13 juni 1964 respektive den 8 november 1985.

Genom protokoll nr 2 av den 6 maj 1963 (se betr. protokoll nr 4) fick den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna behörighet att under vissa förutsättningar avge rådgivande yttranden. Protokoll nr 3, som också undertecknades den 6 maj 1963 (se betr. protokoll nr 4), avsåg ändring av artiklarna 29, 30 och 34 i konventionen i syfte att underlätta arbetet för den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna. Genom protokoll nr 5 av den 20 januari 1966 ändrades artiklarna 22 och 40 i konventionen när det gällde mandattiden för ledamöterna av kommissionen och av den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Protokoll nr 8 av den 19 mars 1985 (prop. 1985/86:18, UU 5, rskr. 20) rörde förfarandet inför kommissionen och domstolen och innehöll bland annat en ändring av artikel 20 i konventionen, innebärande att kommissionen skulle kunna arbeta på kamrar.

I protokoll nr 6 av den 28 april 1983 behandlas dödsstraffets avskaffande i freds-tid (prop. 1983/84:31, UU 4, rskr. 62).

Genom protokoll nr 9 av den 6 november 1990 ges en enskild klagande rätt att hänskjuta ett mål till den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Domstolens prövning av ett sådant mål är dock beroende av att prövningstillstånd meddelas. Sverige och flera andra medlemsstater har un-

dertecknat detta protokoll. Ingen medlemsstat har emellertid ännu tillträtt protokollet. För Sveriges del sammanhänger detta med att ändamålsenligheten av protokollet måste ses i ljuset av de mer långtgående reformförslag avseende konventionsorganen som för närvarande bereds inom Europarådet.

Europarådets ministerkommitté har den 8 januari 1992 antagit texten till ett tionde tilläggsprotokoll till konventionen. Protokollet, som rör omröstningsreglerna i ministerkommittén, öppnades för undertecknande den 25 mars 1992 och står öppet för undertecknande av de medlemsstater i Europarådet som har undertecknat konventionen.

Protokollet blir bindande för medlemsstaterna genom undertecknande utan förbehåll för ratifikation, antagande eller godkännande, eller undertecknande med förbehåll för ratifikation, antagande eller godkännande, följt av ratifikation, antagande eller godkännande. För Sveriges del undertecknades protokollet med förbehåll för ratifikation den 9 april 1992. Protokollet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av den period om tre månader från den dag då alla parter i konventionen har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet i enlighet med vad som nyss sagts.

De engelska och franska texterna, som har samma giltighet, samt en översättning till svenska bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag avser nu ta upp frågan om godkännande av detta tilläggsprotokoll.

2 Protokollets innehåll

Protokoll nr 10 till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna består av en inledning och 4 artiklar.

Genom artikel 1 ändras den nuvarande texten i första punkten i artikel 32 i konventionen. Denna har i svensk översättning följande lydelse:

”Om icke inom tre månader från dagen för rapportens överlämnande till ministerkommittén ärendet hänskjutits till domstolen enligt artikel 48 i denna konvention, skall ministerkommittén med en majoritet av två tredjedelar av de ledamöter, som äro berättigade att taga säte i kommittén, fastställa huruvida kränkning av konventionen skett.”

Som framgår rör bestämmelsen ministerkommitténs roll i mål vilka inte i behörig ordning hänskjutits till den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Det ankommer i sådant fall på ministerkommittén att slutligt fastställa huruvida en kränkning av konventionen skett. För ett beslut i frågan krävs enligt textens nuvarande lydelse att två tredjedelar av kommitténs ledamöter står bakom beslutet. Ändringen innebär att ett sådant beslut skall kunna fattas med stöd av en enkel majoritet av kommitténs ledamöter. Syftet med ändringen är att reducera risken för att erforderlig majoritet inte uppnås för ett avgörande av frågan om en konventionskränkning skett.

Artiklarna 2–4 innehåller slutbestämmelser. Frågan om ratifikation (artikel 2) och ikraftträdande (artikel 3) har berörts i avsnitt 1. Det bör noteras

3 Föredraganden

Mitt förslag:Riksdagen bör godkänna protokoll nr 10 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Skälen till mitt förslag: Genom den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och de till konventionen hörande tilläggsprotokollen har inom Europarådets ram skapats ett viktigt instrument för skyddet av de mänskliga rättigheterna. Genom konventionen har det också upprättats särskilda organ för en effektiv övervakning av konventionens tillämpning. Dessa kontrollorgan är i första hand den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna och den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, men även ministerkommittén har tilldelats vissa uppgifter enligt konventionen.

Som framgår av vad jag anfört i avsnitt 2 ankommer det i vissa fall på ministerkommittén att slutligt avgöra huruvida en konventionsstat brutit mot sina förpliktelser enligt konventionen. Som underlag för sin bedömning har kommittén den rapport kommissionen har avgett. Av denna framgår kommissionens uppfattning i frågan om ett konventionsbrott ägt rum. Ministerkommitténs avgörande av denna fråga blir bindande på samma sätt som en dom meddelad av domstolen. För att ett avgörande skall kunna träffas, krävs enligt nu gällande ordning att minst två tredjedelar av kommitténs ledamöter förmår att ena sig om en ståndpunkt i frågan.

Även om det inte är någon vanlig företeelse, har det ibland inträffat att vid ministerkommitténs bedömning av ett påstått konventionsbrott den sålunda erforderliga majoriteten inte kunnat uppnås för någon slutlig ståndpunkt. Frågan om den berörda staten gjort sig skyldig till konventionsbrott eller inte har därmed inte fått ett slutgiltigt och för staten bindande avgörande. Detta är enligt min mening otillfredsställande, särskilt i de fall där den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna i sin rapport funnit att den berörda staten brutit mot konventionen.

Det tionde protokollet syftar till att reducera risken för att den erforderliga majoriteten inte uppnås för ett slutligt avgörande av frågan om ett konventionsbrott ägt rum. Genom ändringen elimineras också risken för att en stat undgår ansvar för en konventionskränkning trots att en majoritet av ministerkommitténs ledamöter kommit till den uppfattningen att en kränkning ägt rum. Genom att kravet på kvalificerad majoritet överges, bedömer jag möjligheterna goda för ministerkommittén att normalt nå fram till ett beslut, även om detta alltså förutsätter att en majoritet av kommitténs ledamöter enas om beslutet. Eftersom varje misslyckande av kommittén att träffa ett slutligt avgörande ifråga om en påstådd kränkning skulle kunna innebära en

risk för att tilltron till övervakningsorganens effektivitet minskar, bör ändringen enligt min mening antas.

Prop. 1991/92:165

Protokollets slutbestämmelser (artiklarna 2–4) har utformats på sedvanligt sätt. Jag vill särskilt peka på artikel 3 enligt vilken det krävs att samtliga konventionsstater skall tillträda protokollet för att det skall träda i kraft.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna protokoll nr 10 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Protocol No. 10 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Considering that it is advisable to amend Article 32 of the Convention with a view to the reduction of the two-thirds majority provided therein,

Have agreed as follows:

Article 1

The words "of two-thirds" shall be deleted from paragraph 1 of Article 32 of the Convention.

Article 2

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by:

- a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 3

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on

Protocole n° 10 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée «la Convention»),

Considérant qu'il convient d'amender l'article 32 de la Convention en vue de réduire la majorité des deux tiers tiers qui y est prévue,

Sont convenus de ce qui suit:

Article 1

Les mots «des deux tiers» sont supprimés du paragraphe 1 de l'article 32 de la Convention.

Article 2

1. Le présent protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par:

- a signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation; ou
- b signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 3

Le présent protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à la-

Översättning

**Protokoll nr 10 till konventionen
angående skydd för de mänskliga
rättigheterna och de grundläggande
friheterna**

Europarådets medlemsstater, som har **under**tecknat detta protokoll till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, **under**tecknad i Rom den 4 november 1950 (**nedan** kallad "konventionen"),

som beaktar att det är lämpligt att **ändra** artikel 32 i konventionen för att **reducera** den **två** tredjedels majoritet som föreskrivs där, har kommit överens om följande.

Artikel 1

Orden "av två tredjedelar" i punkt 1 i **artikel** 32 i konventionen skall utgå.

Artikel 2

1. Detta protokoll skall stå öppet för **under**tecknande av de medlemsstater i Europarådet som har undertecknat konventionen, **vilka** kan uttrycka sitt samtycke till att vara **bundna** genom:

- a. undertecknade utan förbehåll för **ratifi**kation, antagande eller godkännande, **eller**
- b. undertecknade med förbehåll för **rati**fikation, antagande eller godkännande, följt av ratifikation, antagande eller **god**kännande.

2. Ratifikations-, antagande- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos Europa-rådets generalsekreterare.

Artikel 3

Detta protokoll träder i kraft den första **da**gen i den månad som följer efter utgången av en period av tre månader från den dag då **alla**

which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 2.

Article 4

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c. the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 3;
- d. any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 25th day of March 1992 in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

quelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le protocole conformément aux dispositions de l'article 2.

Article 4

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil:

- a. toute signature;
- b. le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- c. la date d'entrée en vigueur du présent protocole conformément à l'article 3;
- d. tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent protocole.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent protocole.

Fait à Strasbourg, le 25 Mars 1992, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe.

parter i konventionen har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet i enlighet med bestämmelserna i artikel 2.

Artikel 4

Europarådets generalsekreterare skall notifiera rådets medlemsstater om:

- a. undertecknande,
- b. deponering av ratifikations-, antagande- eller godkännandeinstrument,
- c. dag för detta protokolls ikraftträdande enligt artikel 3,
- d. varje annan åtgärd, notifikation eller underrättelse som rör detta protokoll.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Strasbourg den 25 mars 1992 på engelska och franska, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall sända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet.

